

POSTANOWIENIE

Dnia 27 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z powództwa K. M.

przeciwko S. S.A. w B. Oddziałowi w D. Kopalnie Węgla Kamiennego w Całkowitej Likwidacji z siedzibą w D.

o zadośćuczynienie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 27 sierpnia 2024 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 18 października 2023 r., sygn. akt VII Pa 63/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża powoda kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej w postępowaniu kasacyjnym.**

[SOP]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Świdnicy, wyrokiem z dnia 18 października 2023 r., oddalił apelację K. M. od wyroku Sądu Rejonowego w Kłodzku z dnia 27 lipca 2023 r., oddalającego jego powództwo, w którym domagał się zasądzenia od strony pozwanej (R. S.A. w B. Oddział w D. K. w Całkowitej Likwidacji z siedzibą w D., dalej jako spółka) kwoty 50.000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, licząc od dnia następnego po dniu doręczenia odpisu pozwu do dnia zapłaty.

Powód był zatrudniony w Kopalni Węgla Kamiennego, której następcą prawnym jest strona pozwana. Decyzją Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego nr [...], z dnia 11 września 2019 r., stwierdzono u powoda chorobę zawodową - pylicę płuc w postaci pylicy azbestowej, wymienionej w poz. 3 pkt 5 wykazu chorób zawodowych (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy, jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 105, poz. 870). Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 9 października 2019 r. ustalono u powoda stały uszczerbek na zdrowiu w związku z chorobą zawodową w wysokości 20%.

W ocenie Sądu Okręgowego bieg przedawnienia, wskazany w art. 442¹ k.c., rozpoczyna się w dniu zaistnienia wymienionych tam zdarzeń faktycznych. Datę wymagalności roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym wyznacza zatem uzyskanie wiedzy o dwóch faktach: po pierwsze - o szkodzie i po drugie - o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Datą rozpoczęcia biegu przedawnienia jest data wydania decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej, to jest 11 września 2019 r., co oznacza, że w dniu wniesienia pozwu (20 czerwca 2023 r.) roszczenie było przedawnione.

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik powoda, zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości. We wniosku o przyjęcie skarg kasacyjnej do rozpoznania wskazał na zachodzącą w sprawie nieważność postępowania w związku ze składem sądu odwoławczego sprzecznym z przepisami prawa oraz występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, sprowadzające się do pytania czy na „dowiedzenie się” przez poszkodowanego o osobie obowiązanej do naprawienia szkody w rozumieniu art. 442¹ § 1 i § 3 k.c. składa się świadomość poszkodowanego o możliwości dochodzenia od niej roszczenia o naprawienie szkody?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej spółki kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może być przyjęta do merytorycznego rozpoznania.

Prawdą jest, że zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (zasada prawna) z dnia 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22 (OSNP 2023 nr 10, poz. 104) rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.) ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.). Jednocześnie Sąd Najwyższy ustalił, że przyjęta w uchwale wykładnia prawa obowiązuje od dnia jej podjęcia. W niniejszej sprawie wskazana uchwała nie ma zastosowania, ponieważ skład sądu nie został ukształtowany na podstawie art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 4 cytowanej ustawy, a jedynie w oparciu o treść art. 367¹ § 1 k.p.c.

Pierwszy wyjątek od zasady jednoosobowego orzekania w postępowaniu apelacyjnym, wynikający z art. 367¹ § 1 k.p.c., dotyczy tych spraw, które w pierwszej instancji rozpoznawane są przez sąd rejonowy, a w drugiej przez sąd okręgowy. Sąd Okręgowy orzeka w postępowaniu apelacyjnym w składzie trzech sędziów w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia choćby w jednej z wniesionych apelacji przekracza 1.000.000 zł. Wartość przedmiotu zaskarżenia w rozpoznawanej sprawie została ustalona na 50.000 zł, co oznacza, że zastosowanie ma art. 367¹ § 1 k.p.c., ponieważ wskazany wyjątek nie zachodzi.

W odniesieniu do drugiej przesłanki, wskazanej przez skarżącego, należy przypomnieć, że za pomocą powoływania się na istotne zagadnienie prawne nie można zwalczać dotychczasowego mechanizmu stosowania prawa, zwłaszcza jeśli

jego wykładnia jest powszechnie przyjęta w orzecznictwie i została uwzględniona przez sąd drugiej instancji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2023 r., III USK 29/23, LEX nr 3614413).

Zgodnie z art. 442¹ § 1 k.c. roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym przedawniają się po upływie 3 lat od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się lub mógł się dowiedzieć przy zachowaniu należytej staranności o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia. Powyższe oznacza, że aby przedawnienie rozpoczęło bieg, poszkodowany musi zdobyć łącznie wiedzę w powyższym zakresie bądź przy należytej staranności móc ją zdobyć. Przy czym należyłą staranność należy rozumieć zgodnie z treścią art. 355 k.c. Termin 3-letni jest terminem ruchomym, jego początek zależy od zaistnienia subiektywnego stanu wiedzy (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 27 lipca 2016 r., V CSK 680/15, LEX nr 2108514, oraz z 6 października 2017 r., V CSK 36/17, LEX nr 2429631). Chodzi bowiem nie o chwilę, w której poszkodowany uzyskał jakąkolwiek wiadomość na temat sprawcy, lecz o chwilę uzyskania takich informacji, które - oceniając obiektywnie - pozwalają z wystarczającą dozą prawdopodobieństwa przypisać sprawstwo konkretnemu podmiotowi.

Badając początek biegu terminu przedawnienia, należy ustalać, czy wystąpiła konkretna wiedza u poszkodowanego, a nie jej szerzej rozumiana świadomość, czyli ogólne rozeznanie lub zdawanie sobie z czegoś sprawy. Poszkodowany wie o szkodzie wtedy, gdy zdaje sobie sprawę z ujemnych następstw danego zdarzenia. Bez znaczenia jest okoliczność, kiedy poszkodowany dowiedział się o rzeczywistych rozmiarach uszczerbku oraz trwałości jej następstw, a w szczególności o wysokości należnego mu odszkodowania (zob. A. Szpunar: Wynagrodzenie szkody wynikłej wskutek śmierci osoby bliskiej, Bydgoszcz 2000, s. 193). Aby uznać, że poszkodowany posiadał wiedzę o osobie, musi on dysponować danymi pozwalającymi na zidentyfikowanie osoby odpowiedzialnej za szkodę (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2018 r., V CSK 544/17, LEX nr 2500469). Jest to zatem uzyskanie takich informacji, które oceniane obiektywnie, pozwalały z wystarczającą dozą prawdopodobieństwa przypisać odpowiedzialność konkretnemu podmiotowi. Stwierdzenie u poszkodowanego

stanu świadomości w powyższym zakresie jest zależne od jego właściwości podmiotowych, dostępnej wiedzy o okolicznościach wyrządzenia szkody oraz zasad doświadczenia życiowego. W przypadku zaś roszczeń potwierdzonych orzeczeniem odpowiedniego organu lub ugodą bieg przedawnienia rozpoczyna się wraz z uprawomocnieniem się orzeczenia lub zawarciem ugody.

Początkiem biegu przedawnienia jest miarodajne i autorytatywne orzeczenie kompetentnej placówki medycznej, która dokonała rozpoznania występującego schorzenia i zakwalifikowała je jako chorobę zawodową (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2014 r., I PK 213/13, LEX nr 1466624), nie jest natomiast konieczne oczekiwanie poszkodowanego na uprawomocnienie się decyzji właściwego organu o stwierdzeniu choroby zawodowej jako konsekwencji warunków zatrudnienia u konkretnego pracodawcy (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 15 listopada 2007 r., II PK 62/07, OSNP 2009 nr 1-2, poz. 4 i z dnia 14 czerwca 2011 r., I PK 258/10, LEX nr 1001280; dnia 10 października 2012 r., III BP 4/11, OSNP 2013 nr 15-16, poz. 181).

Trafnie Sąd Okręgowy ustalił moment, w którym powód uzyskał świadomość powstania szkody. Datą rozpoczęcia biegu przedawnienia jest data wydania decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej, to jest 11 września 2019 r. Zważywszy na to, że powód pozostawał w zatrudnieniu wyłącznie u strony pozwanej i jej poprzedników prawnych, nie było kontrowersji co do osoby zobowiązanej do naprawienia szkody.

Przedstawione argumenty skłaniają do konkluzji, że w sprawie nie wykazano przesłanki uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, dlatego na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji. O kosztach orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c.

[AGM]

[ms]

